

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра методики професійного навчання

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ:

методичні рекомендації з вивчення дисципліни та виконання практичних і самостійних робіт для здобувачів вищої освіти 3 курсу ступеня «Бакалавр» спеціальності 208 «Агроінженерія» денної форми навчання

Миколаїв

2019

УДК 005.32

П86

Рекомендовано до друку за рішенням науково-методичної комісії інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету від «20» жовтня 2019 р., протокол №2

Укладачі:

- К. А. Тайхриб – асистент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету.
- К. М. Горбунова – доцент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету.

Рецензенти:

- Л. А. Калініна – канд. пед. наук, доцент кафедри психолого-педагогічної освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;
- Л. О. Комісарова – канд. пед. наук, доцент кафедри методики професійного навчання Миколаївського національного аграрного університету.

ЗМІСТ

Мета та завдання курсу	4
Структура і обсяг курсу	8
Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів	10
Перелік та план практичних занять	11
Вимоги щодо оформлення творчих завдань	18
Рекомендації для виконання практичних та творчих завдань	19
Питання до заліку з дисципліни «Психологія управління»	63
Список використаної літератури	68

Мета та завдання курсу

Глиbokі зміни в суспільстві на межі ХХ і ХХІ ст. зумовили інтерес до соціального знання, увагу до проблем взаємозв'язку між суспільством і особистістю, керівникам і підлеглим.

Серед дисциплін, що вивчають суспільство й суспільні відносини, слід виділити психологію управління. Вона покликана інтегрувати знання про психологічний зміст управлінської діяльності.

Важливо зазначити, що заходи з раціоналізації управлінської діяльності не завжди приводять до успіху, оскільки не враховуються індивідуальні особливості працівників, психологічний аспект їхнього ставлення до дорученої справи й до самих себе. Вивчити й врахувати ці проблеми в управлінській діяльності дає змогу психологія управління.

Психологія управління є комплексною психологічною наукою, що вивчає психологічний аспект управлінських стосунків, котрі функціонують у процесі міжособистісної і міжгрупової взаємодії людей, залучених у трудову діяльність. У цій науці використовують основні положення загальної, соціальної психології, ергономіки, психології праці, інженерної, педагогічної психології та інших психологічних наук. Психологія управління також ґрунтується і на відповідних знаннях науки управління, зокрема, соціального управління.

Модернізація вищої школи в Україні передбачає вдосконалення процесів проектування змісту, методичного забезпечення, технологій реалізації освітніх програм, що забезпечить інтеграцію її в Європейський освітній простір. Тому, як наголошував В. Вернадський, форми вищої школи мають бути одними і тими ж у світовому масштабі, відрізняючись тільки окремими, несуттєвими відтінками. Крім того, в законі України „Про освіту” основною метою визначено всебічний гармонійний розвиток людини як • особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, виховання

високих моральних якостей, підвищення освітнього рівня, забезпечення національного виробництва кваліфікованими фахівцями. Тому, в контексті означеного вище підходу важливо зазначити, що радикальний метод зацікавленості студентів у необхідності постійної творчої навчальної діяльності реалізується в модульній технології навчання з рейтинга ви м контролем знань, яка позитивно сприймається студентами і дає змогу особистості сформуватися і реалізувати себе в майбутній професійній діяльності. Дисципліна „Психологія управління” вивчається за кредитно-модульною системою організації навчання студентів.

Представлена робоча навчальна програма розроблена відповідно до вимог Закону України „Про освіту”, інструктивних вказівок Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, положення Миколаївського національного аграрного університету про кредитно-модульну систему організації навчання студентів та інших нормативних документів.

Психологія управління як наука продукує психологічні знання, які застосовуються при розв'язанні проблем управління діяльністю організації.

Психологія управління досліджує такі найбільш актуальні для організації психологічні проблеми:

- підвищення професійної компетентності керівників усіх рівнів, тобто вдосконалення стилів управління, міжособистісного спілкування, прийняття управлінських рішень, стратегічного планування і маркетингу, подолання стресів тощо;
- підвищення ефективності методів підготовки й перепідготовки управл інс ького персоналу;
- пошук і активізація людських ресурсів організації;
- оцінювання та підбір кадрів організації:
оцінювання й покращення соціально-психологічного клімату, згуртування персоналу навколо цілей організації.

Психологія управління як наука має забезпечити психологічну підготовку менеджерів, сформувати розвинуті їх управлінську культуру, створити необхідні передумови для теоретичного розуміння і практичного застосування найважливіших проблем сфери управління, до яких належить віднести:

- розуміння природи управлінських процесів;
- знання основ організаційної структури;
- чітке уявлення про відповідальність менеджера та її розподіл по рівнях відповідальності;
- знання способів підвищення ефективності управління;
- знання інформаційної технології та засобів комунікації, необхідних для управління персоналом;
- вміння усно і письмово виражати свої думки;
- компетентність стосовно управління людьми, відбору й підготовки спеціалістів, здібних до лідерства, до оптимізації міжособистісних взаємостосунків серед працівників організації;
- здібність планувати й прогнозувати діяльність організації з використанням засобів обчислювальної та комп'ютерної техніки;
- вміння оцінювати власну діяльність, формулювати аргументовані висновки й підвищувати свою кваліфікацію, виходячи з вимог сьогодення та очікуваних змін у майбутньому;
- розвиток уявлення про особливості організаційної поведінки, структури малих груп, мотиви й механізми їх поведінки.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти професійно-психологічних знань і вмінь. поведінки особистості в різноманітних професійних ситуаціях, культури управління, здатності аналізувати, об'єктивно оцінювати соціально-психологічні явища та процеси; оволодіння методикою психологічного аналізу управлінської діяльності; формування управлінських навичок.

У результаті вивчення дисципліни «Психологія управління» здобувач вищої освіти **повинен знати:**

- природу особистості менеджера, її основні процеси та індивідуально- психологічні властивості, методи вивчення цих властивостей;
- проблеми розвитку, динаміки, формування виробничої структури, основні умови життєдіяльності організації;
- взаємовідносини менеджера та організації, управління з організацією, психологію спілкування в організації;
- психологічні особливості конфліктних та екстремальних ситуацій в організаціях.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти **повинен** уміти:

- оцінювати особистісні якості людей, усвідомлювати закономірності між особистісних стосунків в організації;
- спілкуватися, організовувати групи, здійснювати управління;
- здійснювати психологічний аналіз виробничої діяльності;
- застосовувати набуті знання, вміння й навички у розв'язанні проблем виробництва, соціально-професійного самовизначення;
- здійснювати дії з профілактики конфліктів;
- формувати систему морально-етичних поглядів із урахуванням специфіки діяльності майбутнього молодого спеціаліста.

Структура і обсяг курсу

Згідно з навчальним планом здобувачі вищої освіти вивчають дисципліну на

3 курсі у 6 семестрі.

Розподіл годин

Лекційні заняття - 20 год.

Практичні заняття - 20 год.

Самостійна робота - 50 год.

Всього - 90 год / 3 кред.

Залік у 6 семестрі.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	всього	денна форма у тому числі				
		лк	пз	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ						
Основні принципи і методи психології	10	2	2			6
Здібності до управлінської діяльності	10	2	2			6
Психологічні особливості, авторитет і влада керівника	10	9	2			6
Психологічні особливості керівника	8		2			6
Разом за модулем 1	16	8	6			24
Модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень	12	4	2			6
Психологічні аспекти групових і міжос-обистісних відносин в трудовому колективі	14	4	4			6
Разом за модулем 2	10	8	6			12
Модуль 3. ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ РОБОТИ КОЛЕКТИВОМ						
Конфлікти. Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	10	2	2			6
Вертикальні та горизонтальні стосунки в організації	12	2	2			8
Разом за модулем 3	10	6	6			10
Всього годин	90	20	20			50

Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

№ модуля	Робота на лекції або її відпраи.			Участь у практ. занятті або його відпрац.			Творче завдання			Максимальна кількість балів
	к.з.	мак	сума	к.з.	мак	сума	к.з.	мак	сума	
Модуль I	4			4	5	20	4	5	20	40
Модуль II	3			3	5	15	3	5	15	30
Модуль III	3			3	5	15	3	5	15	30
ВСЬОГО				50			50			100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за рейтинговою системою балів. Для забезпечення конкретної оцінки всіх видів роботи здобувача вищої освіти максимальна кількість залікових балів за кожний модуль приймається 100 з наступним перерахунком в загальну оцінку через коефіцієнт вагомості модуля.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться згідно графіка, затвердженого на факультеті. Здобувач вищої освіти буде атестований за умови отримання за атестаційний період такої кількості балів, яка перевищує 59% від максимально можливої на момент атестації

Перелік та план практичних занять

Практичне заняття №1

Тема. Основні принципи і методи психології

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Становлення і розвиток психології управління як науки
2. Предмет і завдання психології управління
3. Методи дослідження психології управління
4. Методи організаційної психології в професійному відборі кадрів

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Розробіть і обґрунтуйте модель використання методів психологічних досліджень (не менше 5 методів) з метою відбору кандидатів на вакантну посаду за схемою:

Етап, метод психологічного дослідження	Характеристика методу психологічного дослідження	Зміст методу психологічного дослідження	Прогнозовані результати
I етап			
...			

Вихідні дані. Після оголошення в ЗМІ на підприємство надійшло 100 заяв на заміщення вакантної посади (профіль підприємства, посаду і вимоги щодо кандидата на цю посаду обирає студент).

Необхідно запропонувати послідовність використання різноманітних методів психологічного дослідження з тим, щоб серед претендентів обрати одного, який найбільш за все відповідає зазначеним вимогам.

Практичне заняття №2

Тема. Психологія мотивації

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Поняття мотивації
2. Ранні теорії мотивації
3. Сучасні теорії мотивації
4. Теорія очікування
5. Підвищення рівня мотивації через зростання різноманітності роботи

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Проаналізуйте ситуацію

У лабораторії одного з інститутів Академії природничих наук склалася своєрідна обстановка. Завідувач лабораторією - доктор хімічних наук, справу свою знає, але підлеглих "не любить", він мало орієнтований на них. Він не знає, чим вони "живуть", які відчують потреби, його цікавить тільки наукова продукція хорошої якості. Шеф спілкується зі своїми підлеглими тільки мовою настанов, вони часто чують від нього закиди, багатьма із співробітників він не задоволений вони це відчують, вважають себе приниженими і не знають, що в подальшому робити. Йти - але важко знайти гідне їх знань місце, так як зараз у нас з роботою дуже складно. Усередині самої лабораторії є неформальний лідер, розумниця, чуйна людина, до якої вони і тягнуться. Між цим лідером і завідувачем лабораторією існує явна неприязнь. І шеф зовсім не збирається знайти з ним спільну мову для користі справи. Практично з усіх питань науки співробітники лабораторії йдуть до неформального лідера.

1. Як ви вважаєте, чи може завідувач лабораторією мотивувати кожного наукового співробітника і всю лабораторію в цілому?
2. Як може реалізуватися мотивація підлеглих?
3. Що потрібно зробити в цій ситуації, щоб зберегти науковий потенціал співробітників, якщо, а) ви - неформальний лідер цієї групи; б) підлеглий?

Практичне заняття №3

Тема. Психологія керівництва і лідерства

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Сутність керівництва та лідерства
2. Лідери і виконавці
3. Ситуаційні теорії ефективного управління

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

1. Для яких концепцій лідерства характерні такі ідеї?

1) Лідер — це місце (посада) в міжособистісних взаємодіях. Ефективність лідерства залежить від того, наскільки особистість задовольняє посадові вимоги.

2) У дуже сприятливих чи дуже несприятливих для груп ситуаціях лідер, орієнтований на задачу, досягає кращих результатів, ніж орієнтований на людей. При помірно сприятливій ситуації успішний лідер орієнтується на людей.

3) Лідер в ролі професіонала розв'язує ділові задачі. В ролі соціально-емоційного спеціаліста розв'язує проблеми людських взаємовідносин.

4) Лідерство забезпечують певні риси особистості (можливо, вроджені), які іноді називають харизматичними.

5) Успішність лідерства залежить від рівня розвитку соціальної групи та інших її характеристик.

2. Підібрати терміни до їх описів:

1) місце суб'єкта в системі міжособистісних відносин, що визначає його права, обов'язки, привілеї;

2) суб'єктивно-особистісний сенс зв'язків людини зі світом, іншими, суспільством, самою собою;

3) відносини домінування і підпорядкування, впливу і наслідування у системі міжособистісних відносин в групі;

4) вплив індивіда, побудований на займаній ним посаді, положенні чи

статусі;

5) міра визнання суспільством заслуг індивіда, співвіднесення їх із суспільними цінностями.

3. Визначте тип лідера за його ознаками:

1) підвищена домінантність, добре ставлення до інших і до себе; особиста оригінальність, самотність;

2) найменше прагнення домінувати, підвищена сензитивність; знижена орієнтація на справу і результати; низька думка про себе;

3) менша орієнтація на думки і оцінки оточуючих (значна самостійність); орієнтація на справу і результати роботи вища;

4) підвищене прагнення домінувати; парадоксально низька спрямованість на справу; підвищене прагнення до регулювання відносин.

Практичне заняття №11

Тема. Психологія прийняття рішень

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Особистісні чинники в прийнятті рішень
2. «Адекватні» рішення
3. Виявлення психологічних проблем при прийнятті рішень

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Вибрати процедуру прийняття рішення для кожної з двох ситуацій.

Обгрунтуйте свій вибір.

Ситуація 1. Ваша організація працює вже п'ять років. Співробітники отримують стабільну зарплату. Вона майже не залежить від їх старанності і працьовитості. Назріла необхідність змінити умови оплати так, щоб більш працьовиті отримували більше. Бухгалтером підготовлена нова схема зарплати. Як ви будете приймати рішення про її запровадження в організації?

Ситуація 2. В організації з'явився новий напрям діяльності. Вам

потрібні співробітники для заняття вакансій. За якою технологією ви будете заповнювати ставки?

Процедури прийняття рішень (по Вруму, Яго).

Авторитарна. Рішення приймається керівником самостійно без консультації підлеглими.

Квазіавторитарна. Менеджер використовує підлеглих як збирачів інформації, необхідної для прийняття рішень, потім приймає його самостійно.

Консультативна. Менеджер проводить консультації з підлеглими окремо і самостійно приймає рішення з урахуванням думки підлеглих або без них.

Квазіколегіальна. Збір необхідної для вирішення інформації та її обговорення проводиться спільно з керівником і підлеглими. Останнє слово у вирішенні залишається за керівником.

Колегіальна. Всі етапи роботи проводяться спільно. Менеджер приймає участь у остаточному формулюванні рішення разом з підлеглими.

Практичне заняття №5

Тема. Поведінка людей у групах

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Визначення і класифікація організацій і груп
2. Стадії розвитку робочих груп
3. Фактори, що визначають поведінку робочих груп
4. Структура групи
5. Формування і згуртованість групи
6. Прийняття рішень в групі
7. Командні принципи організації роботи
8. Збільшення ефективності роботи членів команди
9. Визначення і виконання командного завдання
10. Динаміка розвитку команди

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Завдання 2.

При якому прийнятті рішення — груповому чи індивідуальному — характерні наступні явища:

1. Породження великої кількості ідей.
2. Схильність до стандартних способів, рішень, шляхів.
3. Різноманітність підходів.
4. Особиста відповідальність зростає.
5. Адекватна оцінка новаторських ідей.
6. Схвалення рішення у колективі, активність його виконання.
7. Оцінка рішень як обґрунтованих, легітимних.
8. Об'єм інформаційної основи рішень зростає.
9. Оригінальність рішень зростає.
10. Ризикованість, авантюристичність, аморальність рішень вище.

Практичне заняття №9

Тема. Психологія спілкування і організаційні комунікації

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Визначення та структура процесу комунікації
2. Умови ефективності вироблених комунікацій
3. Невербальне спілкування
4. Індивідуальні відмінності в спілкуванні
5. Психологічні явища в процесі комунікації
6. Комунікаційні ланцюжки: формальні канали спілкування в групах
7. Неформальне спілкування
8. Вплив організаційної структури на інформаційні потоки

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Практичне заняття №7

Тема. Управління організаційними конфліктами

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Визначення і класифікація конфліктів
2. Причини організаційних конфліктів
3. Методи вирішення конфліктів
4. Управління конфліктами
5. Управління розбіжностями

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Практичне заняття №

Тема. Психологія влади і впливу в організації

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Сила, вплив і влада в організації
2. Вплив
3. Влада
4. Політика впливу на особистість

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Завдання 1. Згадайте ситуацію, коли Ви намагались вплинути на почуття, думки, вчинки іншої людини. Визначте, яку мету при цьому переслідували. Чого досягли в результаті?

Чи відповідав результат і використані засоби меті впливу? Пригадайте випадок невідповідності між метою, засобами і результатом психологічного впливу.

Завдання 2. Наведіть приклади конструктивного і деструктивного варіантів таких видів психологічного впливу: переконання; самовисування; навіювання; зараження, спонування до наслідування;

формування прихильності; прохання; наказ.

Завдання 3. Наведіть приклади таких видів психологічного впливу: деструктивна критика; ігнорування; маніпулювання; наказ.

Оцініть їх конструктивність.

Практичне заняття №

Тема. Психологія організаційної культури, соціальної відповідальності та етики управління

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Визначення організаційної культури, її функції, ознаки та типи
2. Моделі організаційної культури
3. Формування і підтримка організаційної культури
4. Вплив організаційної культури на ефективність роботи організації
5. Зміна організаційної культури
6. Національні особливості організаційної культури
7. Культура, соціальна відповідальність і етика управління

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Практичне заняття №10

Тема. Психогігієна в управлінні

Завдання 1. Підготувати відповіді на питання (усно):

1. Дайте визначення поняттю «психічне перевантаження» та охарактеризуйте його причини і наслідки
2. Психологічні аспекти управління в екстремальних ситуаціях
3. Сутність, види та фактори стресу
4. Які існують способи боротьби та методи профілактики стресу

Завдання 2. Обов'язкові питання та завдання (виконуються письмово на окремих листках формату А4)

Вимоги щодо оформлення творчих завдань

Творчі завдання є **обов'язковими** для виконання.

Завдання виконуються письмово на листках формату А4.

Термін виконання: творче завдання виконується заздалегідь і приноситься на практичне заняття, яке відповідає темі, але не пізніше наступного лекційного заняття

Приклад оформлення титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України

Миколаївський національний аграрний університет

Кафедра методики професійного навчання

Творче завдання

до практичного заняття №

Тема «   »

Виконав (ла):

студент (ка) групи

ПІБ

Перевірила:

ас. Гайхриб К.А.

Миколаїв

2019

Питання до заліку з дисципліни «Психологія управління»

1. Визначення психології управління.
2. Предмет, об'єкт і завдання психології управління.
3. Міжпредметні зв'язки психології управління.
4. Поняття про методи дослідження.
5. Методи опитування (бесіда, анкетування, тестування).
6. Методи вивчення документів.
7. Поняття про особистість.
8. Співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність».
9. Структура особистості службовця.
10. Активність особистості службовця та її спрямованість.
11. Форми спрямованості особистості службовця: інтереси, переконання, схильності, світогляд, ідеали, установки.
11. Психологічний захист особистості та його механізми.
12. Визначення суб'єкта управління.
13. Професіоналізм і компетентність керівника.
14. Визначення поняття «керівник».
15. Основні функції управлінської діяльності.
16. Основні теорії лідерства.
17. Підходи до визначення професійно важливих якостей керівника.
18. Формування керівника як особистості.
19. Вплив соціального оточення на формування професійно важливих якостей керівника.
20. Професійно важливі якості керівника
21. Здібності: визначення, якісна й кількісна характеристика здібностей.
22. Структура здібностей, класифікація їх видів.
23. Проблеми походження та механізмів розвитку здібностей.
24. Проблема здатності до творчості.

- 26.Творча особистість і її життєвий шлях.
  - 27.Професійні здібності.
  - 28.Стилі управління.
  - 29.Індивідуальний стиль управління.
  - 30.Авторитет керівника: суб'єктивна та об'єктивна значущість.
  - 31.Ширина і глибина авторитету. Стабільність авторитету.
  - 32.Вплив соціального статусу керівника на його особистість.
  - 33.Формування іміджу керівника.
  - 34.Стратегія і тактика прийняття управлінського рішення в складних ситуаціях. Можливі типи стратегій.
  - 35.Ситуативна детермінанта в прийнятті управлінського рішення.
  - 36.Контроль виконання рішення.
- Усвідомлення керівником відповідальності за прийняте рішення.
- 37.Специфіка прийняття керівником рішень на різних ієрархічних рівнях державної служби.
  - 38.Психологічні причини вад у прийнятті рішень керівником.
  - 39.Організаційна функція в процесі управлінської діяльності.
  - 40.Урахування психофізіологічних, соціально-психологічних, вікових, статевих, етнопсихологічних особливостей виконавців управлінських рішень.
  - 41.Психологічна структура організаційної діяльності.
  - 42.Психологічні особливості розподілу, делегування і прийняття повноважень у професійних стосунках.
  - 43.Психолого-організаційні умови ефективного контролю.
  - 44.Особливості ділового спілкування керівника.
  - 45.Комунікативні здібності та їх розвиток.
  - 46.Службова комунікація на рівнях змісту діяльності та стосунків.
  - 47.Ділова бесіда, умови ефективного проведення переговорів.
  - 48.Уміння слухати співрозмовника. Візуальний контакт у процесі ділового спілкування.

49. Теорії особистісних рис керівника.
50. Риси вітчизняного управління трьох епох.
51. Часовий горизонт й ефективність діяльності керівника.
52. Керівник як командний гравець.
53. Психологія індивідуального стилю управління.
54. Самоаналіз поведінки в діловому спілкуванні.
55. Визначення групи. Види груп, цілі їх діяльності.
56. Психологічна сутність соціальної організації.
57. Міжособистісні відносини в групі.
58. Неформальні групи.
59. Характеристика групи як соціального феномена.
60. Групова динаміка та рівні проблем управління.
61. Стадії розвитку групи та управління груповою динамікою.
62. Функції ефективної групи і соціальні ролі її членів.
63. Умови ефективності групового вирішення проблем.
64. Характеристики членів групи як фактор ефективності.
65. Типи підлеглих.
66. Типи команд.
67. Особливості ефективної команди.
68. Керівництво та управління командами.
69. Фактори ефективної діяльності команди.
70. Поняття конфлікту і конфліктної ситуації. Типи конфліктів.
71. Форми поведінки керівника в ситуаціях конфлікту.
72. Провокування конфліктів, схильність до конфліктів.
73. Конструктивні конфлікти та їх використання в управлінській діяльності.
74. Активна підготовка керівника до конфліктного спілкування.
75. Соціально-психологічне поняття спільноти і групи.
76. Лідерство в групах і колективах. Типологія лідерства.

77. Основні теорії лідерства.
78. Стили лідерства.
79. Моделі взаємин лідера і групи.
80. Самопочуття особистості в групі.
81. Поняття соціально-психологічного клімату.
82. Фактори, які впливають на формування оптимального соціально-психологічного клімату.
83. Роль особистості керівника в стабілізації соціально-психологічного клімату.
84. Поняття конфлікту і конфліктної ситуації.
85. Конфлікти: види, структура, стадії протікання.
86. Передумови виникнення конфлікту в процесі спілкування.
87. Стратегія поведінки в конфліктній ситуації.
88. Етапи і засоби розв'язання конфліктних ситуацій.
89. Попередження конфліктних ситуацій і конфліктів.
90. Профілактика деструктивних конфліктних ситуацій.
91. Імідж. Сутність і елементи іміджу.
92. Ефективне управління іміджем.
93. Харизма - особливий тип лідерства

ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфриева А. Н. Социальная психология: курс лекций / А. Н. Ануфриева, Т. Н. Зелинская, Н. Е. Зелинский – К., 1995
2. Загальна психологія / за ред. С. Д. Максименка. – К. : "Форум", 2000.
3. Зейгарник Б. В. Теории личности в зарубежной психологии / Б. В. Зейгарник – М., 2001
4. Общая психология / [В. В. Богословский, А. А. Степанов, А. Д. Виноградова и др.] ; под ред. В. В. Богословского и др. – М. : Просвещение, 2001. – 383 с.
5. Общая психология / [А. В. Петровский, А. В. Брушлинский, В. П. Зинченко и др.]; под ред. А. П. Петровского. – М. : Просвещение, 2006. – 464 с.
6. Общая психология / под ред. С. Д. Максименко. – М. : Рефл-бук, 1999.
7. Общая психология / под ред. А. В. Петровского. – М. : Просвещение, 2011.
8. М'ясоїд П. А. Загальна психологія / П. А. М'ясоїд . – К. : Вища школа, 2010. – 479 с.
9. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища школа, 2009. – 184 с.
10. Немов Р. С. Психология / Р. С. Немов. – М.: Просвещение : ВЛАДОС, 2008. – 576 с.
11. Психологія і педагогіка / під ред. А. А. Радугіна. – М. : Центр, 2007. – 256 с.
12. Психологія / за ред. Г. С. Костюк. – К. : Рад. шк., 2011.

Навчальне видання

Психологія управління

Методичні рекомендації

Укладачі: **Тайхриб Катерина Анатоліївна**
Горбунова Каріне Маркарівна

Формат 60 x 84/16. Ум. друк. арк. 4,1

Тираж 20 прим. Зам. №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського Національного аграрного університету.

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.